

Boomstructuur in de moestuin

Je gebruikt de oppervlakte van je moestuin veel efficiënter.

AUTEUR Frank Anrijs

FOTO'S Yggdrasil

Frank is volop bezig met het uitwerken van het permacultuurproject Yggdrasil.

Zijn boek *Zeven stappen naar een natuurlijke moestuin* verscheen eind 2016. Meer info vind je op zijn website: www.yggdra.be

In de huidige landbouw heeft men voor de efficiëntie alles rechtgetrokken en verdwijnen alle gebogen lijnen uit het landschap. Met machines is rechtdoor rijden eenvoudiger, maar natuurlijk is het niet!

Rechte lijnen zijn een zeldzaamheid in de natuur, rondingen en kromme lijnen zijn de norm. Gangbaar tuinieren is een vertaling van grootschalige landbouw, met rechte teeltbedden en rechte plant- en zaailijnen tot gevolg.

In een natuurlijke moestuin gebruiken we liever de natuurlijke, organische vormen, wat leidt tot een andere indeling van je moestuin. Het resultaat is een veel zachtere, minder strakke moestuin die als aangenamer, natuurlijker en rustgevender ervaren wordt.

Randen in de natuur

Elk belangrijk proces in de natuur wordt gekenmerkt door een enorme toename van de hoeveelheid randen. Denk maar aan de delta van een rivier. Voordat een rivier uitmondt in de zee, gaat ze eerst opsplitsen in enkele zijrivieren, waarna elke zijrivier nog ontelbare keren gaat splitsen in steeds kleinere stromen.

Het stroomgebied van zo'n rivier wordt vele malen breder dan de oorspronkelijke bedding van de rivier, en tegelijkertijd stijgt de diversiteit aan leven exponentieel. Een delta bevat door de vele randen een enorme diversiteit aan planten en dieren. Dichter bij ons moet je maar aan het

inwendige van je eigen lichaam denken: de longen, de nieren, de darmen, je bloedvatenstelsel ... Overall vinden hier enorm belangrijke processen plaats, telkens worden de randen, de raakvlakken tussen de verschillende omgevingen, sterk vergroot. Onze longen bevatten zo'n 700 miljoen longblaasjes, opengelegd beslaan onze longen 70 m²!

Vertakkingen

Zulke steeds toenemende, kleinere vertakkingen vinden we ook terug in onze eigen tuin. Zeker in de winter kan je deze vertakkingen heel goed waarnemen, het blad is dan gevallen en de structuur van

een boom wordt dan heel mooi zichtbaar. Je ziet een dikke, stevige centrale stam van waaruit enkele grote takken groeien. Deze splitsen steeds verder op en eindigen in heel kleine, dunne twijgjes, de uiteinden van de boom. En niet enkel bovengronds heeft een boom deze structuur, ook ondergronds heeft het wortelgestel een vergelijkbare vorm.

Het is toch een beetje raar om in een natuurlijke tuin zulk een belangrijke, steeds terugkerende vorm niet te gebruiken en deze te vervangen door rechte lijnen.

Het voordeel van natuurlijke vormen is tweeledig. Je hebt door de steeds fijnere vertakkingen een steeds groter oppervlak dat je efficiënt bestrijkt, en de uitwisseling met de omgeving wordt steeds beter en intensiever.

Maar dat is niet het enige: het transport van lucht (bij de longen), van bloed (bij het bloedvatstelsel) of van water (bij een boom) verloopt met een boomstructuur. Een centrale stam van waaruit alles vertrekt en steeds verder verdeeld wordt, tot in alle uiteinden van de twijgjes.

Deze boomstructuur is ook het meest efficiënt om vanuit heel veel plaatsen iets centraal te verzamelen. Rechte lijnen kunnen dit niet zo goed, vertakkingen en organische lijnen zijn hiervoor ideaal.

En toch gebruiken we dit niet in onze tuin, we zitten vastgeroest in een structuur die in het leven is geroepen voor machines, niet voor een natuurlijke tuinier.

Boomstructuur in een natuurlijke moestuin

Je kan zo'n boomstructuur aanleggen in je eigen moestuin en zo gebruik maken van de beide voordelen: je gebruikt de oppervlakte van je moestuin veel efficiënter en je gaat minder omwegen moeten doen via je paden.

Doordat je met een centrale stam werkt die steeds fijner vertakt, kan je je paden zo aanleggen dat degene die je vaak gebruikt breed zijn, en de paden die je nauwelijks gebruikt heel smal zijn. Ook kan je heel flexibel omgaan met de aanleg van paden zodat je kan zorgen dat je met je paden overal op je teeltbedden kan, maar dat je ook niet te veel pad hebt.

Je kan de oppervlakte van je pad nog meer beperken en de efficiëntie in je moestuin nog meer verhogen door elk pad te laten eindigen op een sleutelgat.

De oppervlakte aan pad neemt aanzienlijk af terwijl alles in je moestuin goed bereikbaar blijft. Zo hou je meer grond over om groenten en kruiden te kweken, en maak je het jezelf een stuk makkelijker.

Doordat je de paden niet volgens een vaste structuur met rechte hoeken aanlegt, kan je altijd de kortste weg volgen en ga je ook hier veel efficiëntiewinst maken.

Andere voordelen

Er zijn nog enkele andere voordelen die voortvloeien uit deze indeling van je tuin: je tuin oogt bijvoorbeeld veel natuurlijker omdat er geen rechte lijnen zijn.

Dit heeft ook gevolgen voor het combineren van je groenten: wanneer je verschillende soorten door elkaar zet, ga je plaaginsecten verwarren en is er minder kans op ziekteopbouw. In een boomstructuur gebeurt deze combinatie bijna automatisch doordat je veel bochten en golven hebt. Het maakt het kweken misschien iets moeilijker omdat je tuin wat onoverzichtelijker wordt, maar de voordelen zijn groot.

Extra tip

Wanneer je een boomstructuur aanlegt, ga je je paden op een organische manier vorm geven en zal er niet zo'n duidelijke structuur in zitten als bij rechte bedden.

Dat maakt het na de winter soms wel wat moeilijk. Wanneer je de paden afdekt met houtsnippers, en bladmulch gebruikt in het najaar op je teeltoppervlak, dan is in het voorjaar alles bruin van kleur.

Doordat vogels op zoek gaan naar insecten in de mulchlaag, wordt er ook behoorlijk wat mulchmateriaal op de paden gekrabbd en is het onderscheid heel moeilijk te maken. Een eenvoudige en nuttige oplossing hiervoor is het aanplanten van overblijvende of vroeg opkomende vaste planten: Chinese bieslook, tijm, look, lepelblad, bieslook, lavendel ...

Deze planten markeren de randen van de paden, leveren een opbrengst, en als bonus helpen ze met hun geur en bloei vaak nog bij het verwarren van plaaginsecten.

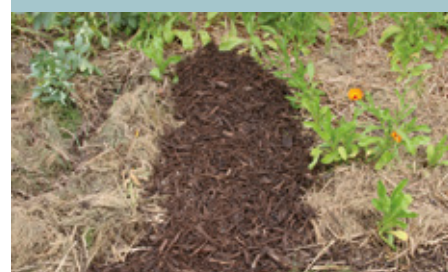
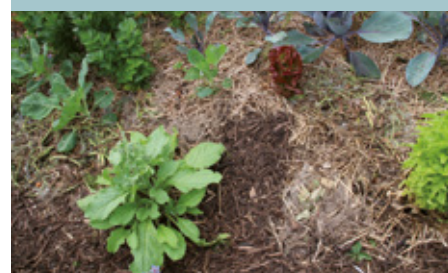
En zo vind je in het voorjaar altijd eenvoudig je paden terug!

Een sleutelgat

Door een pad niet tot het einde door te trekken maar te laten eindigen op een iets bredere halfronde vorm (= een sleutelgat) zorg je ervoor dat de totale oppervlakte aan paden afneemt terwijl alle teeltoppervlakte goed bereikbaar blijft.

MIDDENPAD VAN DE BOOMSTRUCTUUR, AFGEBOORD MET TIJM

SLEUTELGATEN